

i de kommende Tider herhjemme, men Statens økonomiske Stilling er ikke af en meget tiltalende Karakter, og der er den ubehagelige Baggrund for Statens økonomiske Vanskeligheder, at den danske Befolkning i de sidste Aar, saa vidt det er statistisk muligt at skønne, har arbejdet med et meget betydeligt Underskud, har paadraget sig en stærkt voksende Gæld til Udlandet. Det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) har tidligere opgjort den hele Stigning i Løbet af en forholdsvis kort Aarrække til saadant noget som 600 Mill. Kr., og den er stegen meget siden den Tid. Vi staa i Øjeblikket med en betydelig Rentebyrde overfor Udlandet, ikke blot for den danske Stat, men for hele det danske Samfund. Derfor tror jeg ikke, man skal undervurdere de økonomiske Vanskeligheder, hvori haade Stat og Kommuner befinde sig for Tiden.

Med Hensyn til Løsningen af Enkespørgsmaalet som et Forsikringsspørgsmaal vil det vel være rettest at udskyde den nøjere Diskussion derom, til vi komme til en samlet Behandling af hele dette Spørgsmaal. Jeg tror vedblivende ikke, det lader sig klare paa samme Maade, som man har gjort ved Sygekasserne. Sygekasserne ere i Virkeligheden ikke naaede til Bunds i den danske Befolkning. Som det tydeligt fremgik af den Diskussion, vi for nylig førte her i Salen, er Forholdet dette, at hele den allerfattigste Del af Befolkningen ere Sygekasserne ikke naaede ned til, og med Hensyn til Enkeforsørgelse og Enkehjælp gælder det netop om at yde Hjælp til de allerfattigste og uheldigst stillede. Jeg tror ikke, man opnaar dette ad Forsikringsvejen uden et alt for indviklet, alt for besværligt arbejdende Maskineri, efter det Forbillede, som nu kendes nede fra Preussen.

Saa havde det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) nogle Bemærkninger til mine Udtalelser. Det ærede Medlem mente, at § 2 kun var Ord. Det ærede Medlem staar i den Henseende i stærk Modsætning til det ærede Medlem for Aarhus nordre Kreds (Sabroe), som netop i høj Grad lagde Vægt paa de Bestemmelser, som indføres i § 2. Der er imidlertid den Forklaring af det ærede Medlems Udtalelser, at der ikke i § 2 gives noget strengt Paabud, at den ikke i den Forstand forandrer selve Regelen, idet man paalægger Hjelpekasserne en Opgave, som de ikke hidtil have kunnet paatage sig. Men jeg tror, at hvis man gennemfører denne Bestemmelse, vil det i det

praktiske Liv netop virke til dette, at man i langt højere Grad end hidtil lægger Vægten paa at hjælpe Enkerne gennem Hjelpekasserne. Naar dertil kommer, at der samtidig stilles større Midler til Raadighed, vil man forstaa, at disse større Midler stilles til Raadighed, først og fremmest ud fra den Betragtning, at det er Enkerne, der skulle hjælpes. Jeg tror, at det, at knytte det sammen med dette Lovforslag, vil have ikke ringe praktisk Betydning for, hvorledes det i Fremtiden vil gaa til med Hjelpekassernes Uddeling af Penge.

Det er imidlertid ikke det Spørgsmaal, der saa meget interesserede det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen). Det, som interesserede ham, var, hvad der vedrører Kultusministeren, og hvad der vedrører Menighedsraadene og Folkekirken Stilling i Forhold til Staten. Der sagde det ærede Medlem sidst, at de frie Fattigkasser vare en Menighedsinstitution, ikke en Statsinstitution eller Kommuneinstitution paa samme Maade som Hjelpekasserne. Jeg tror dog, det ærede Medlem maa huske dette, at de frie Fattigkassers Bestyrelse valgtes paa lignende Vis som Kommunalbestyrelserne. Jeg tror, det er rent formelt, hvis man vil prøve paa at skubbe dem ud som noget, der stod for sig selv, stillet paa en helt anden Maade til Kommunerne end Hjelpekasserne. Det virkelige, som er foregaaet, er, at jævnt og stille gled de frie Fattigkasser over i Hjelpekasserne. Der er ingen himmelvid Forskel med Hensyn til, hvorledes de styres. Hjelpekasserne ere kun frie Fattigkasser med betydeligt udvidet Omraade. Derfor sker der heller ikke noget revolutionært eller mærkværdigt ved, at vi give disse Penge til Hjelpekasserne, men der indtræder med Hensyn til den finansielle Stilling i alt væsentligt den samme Situation som den, der fandtes forud for den midlertidige ekstraordinære Lov af 1903 om Menighedsraad, der for en bestemt begrænset Periode ordnede Spørgsmaalet paa en bestemt Maade.

Saa mente det ærede Medlem, at Folkekirken var dog ikke, saaledes som jeg tænkte mig, et Led i den danske Stat. Jeg ved ikke, om jeg skal forstaa det ærede Medlem saaledes, at han mener, at Folkekirken Stilling til den danske Stat er principielt af samme Karakter som f. Eks. den jødiske Menigheds Stilling. Hvis hans Udtalelser paa dette Punkt skulle have nogen Rækkevidde, maa det være Betydningen af dem. Men saafremt